

19 02
2024

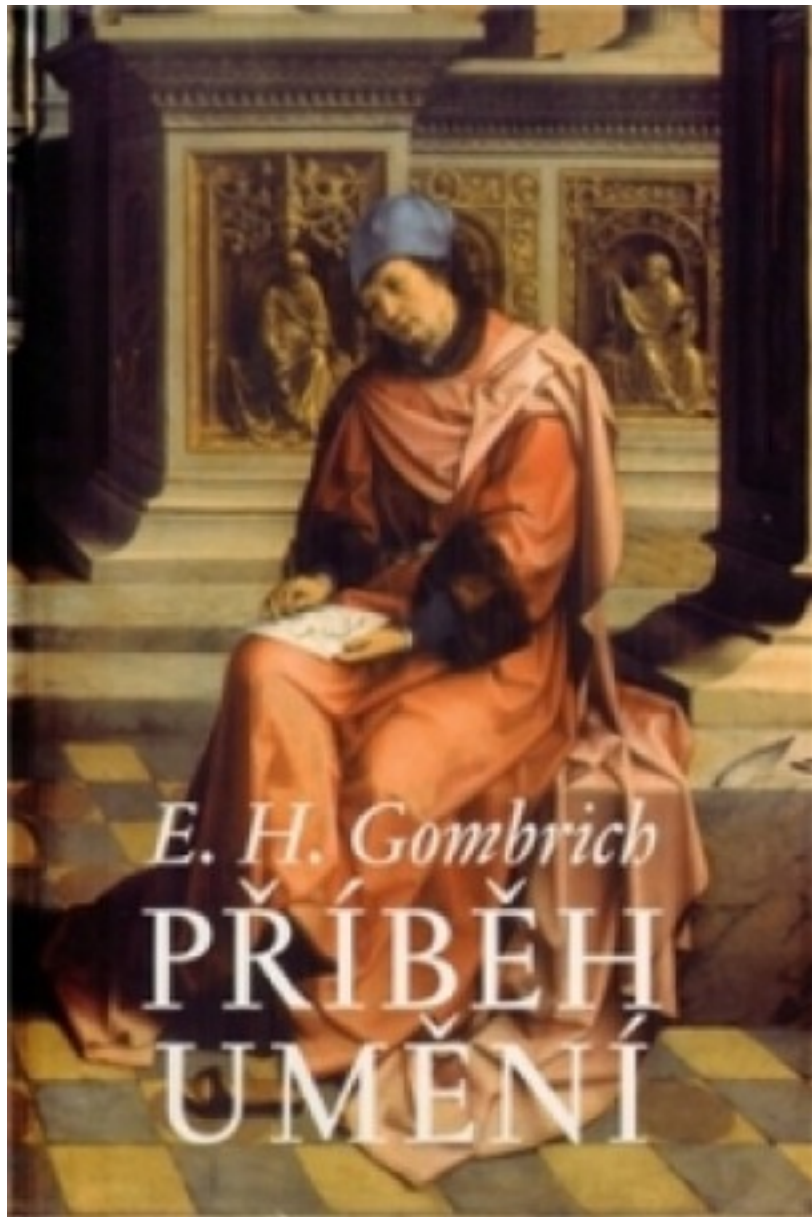
PATRÍ
SÚČASNÉ
UMENIE DO
LITURGICKÉHO
PRIESTORU?

UMELEC – PROROK, BLÁZON ALEBO...?

DISKUSNÉ STRETNUTIE

HOSTIA: Mgr. Tomáš Krampľ
doc. Mgr. Peter Megyeši, PhD

„Umenie vlastne neexistuje. Sú len umelci. Kedysi to boli muži, ktorý vzali farebnú hlinku a načrtli tvary bizóna na stenu jaskyne. Dnes si niektorí kupujú farby a navrhujú plagáty na reklamné tabule; robili a robia mnoho iných vecí. Nie je chybou nazvať všetky tieto činnosti umením, ak berieme do úvahy, že toto slovo môže pomenúvať veľmi rozdielne veci v rôznych dobách a miestach, a ak si uvedomíme že Umenie s veľkým U vlastne neexistuje.“

Ernst Hans Gombrich: Príbeh umenia.

Legenda o umělci

Historický pokus

Ernst Kris a Otto Kurz

Ernst Kris – Otto Kurz: Legenda o umělci: Historický pokus. 1934

*„O, wie wird mich nach der Sonne frieren! Hier bin ich ein Herr,
daheim ein Schmarotzer.“*

- Albrecht Dürer. List z Benátok z roku 1506

„Vy, umelci, máte teda možnosť vymýšľať nové verzie sveta. A to je dôležité: nové verzie sveta. Schopnosť vnieť do dejín novost'. Preto Guardini hovorí, že sa podobáte aj na vizionárov. Ste tak trochu ako proroci. Viete sa pozerat' na veci do hĺbky aj do diaľky, ako strážcovia, ktorí prižmurujú oči, aby preskúmali horizont a nahliadli do reality za hranicami zdanlivého.“

Z príhovoru pápeža Františka adresovaného umelcom,
v Sixtínskej kaplnke 23. 6. 2023

„...nový český a slovenský člověk je nám zábezpekou,
že z bohatstva našich baní a polí, našich tisíců závodů
a desát' tisíců strojů a traktorů vybudujeme si domov,
který dnes může vidět' jen oko umelcovo.“

Klement Gottwald

„Já si ale myslím, že umění může nějak „pomoci nastartovat“ kýženou změnu myšlení! Možná jsem naivní, ale věřím tomu, že umění stále dokáže přicházet s perspektivami a obrazy, které nejenže mohou urychlovat šíření idejí ve společnosti, ale mohou představovat neocenitelný zdroj inspirace pro ty, kdo s myšlenkami, které mohou přinést změnu, přicházejí. Na rozdíl od vědy si umění stále může dovolit generovat „nesmyslné“, silné, zneklidňující obrazy. To je jeho největší přednost.“

GERŽOVÁ, Jana - ZÁLEŠÁK, Jan: Umenie v antropocéne. In: Profil súčasného výtvarného umenia, 1/2016, s. 36 - 37.

„V tomto ohledu se umění stává předjímáním budoucnosti, nikoli retrospektivou minulosti. (...) repertoár dostupných obrazů omezuje, povyšuje, zesiluje či opisuje formy života a událostí, které můžeme skrze naši imaginaci promítat do světa, vytvářet, budovat a osidlovat.“

Nick Srnicek: Po proudu neoliberalizmu: Politická estetika v době krize.

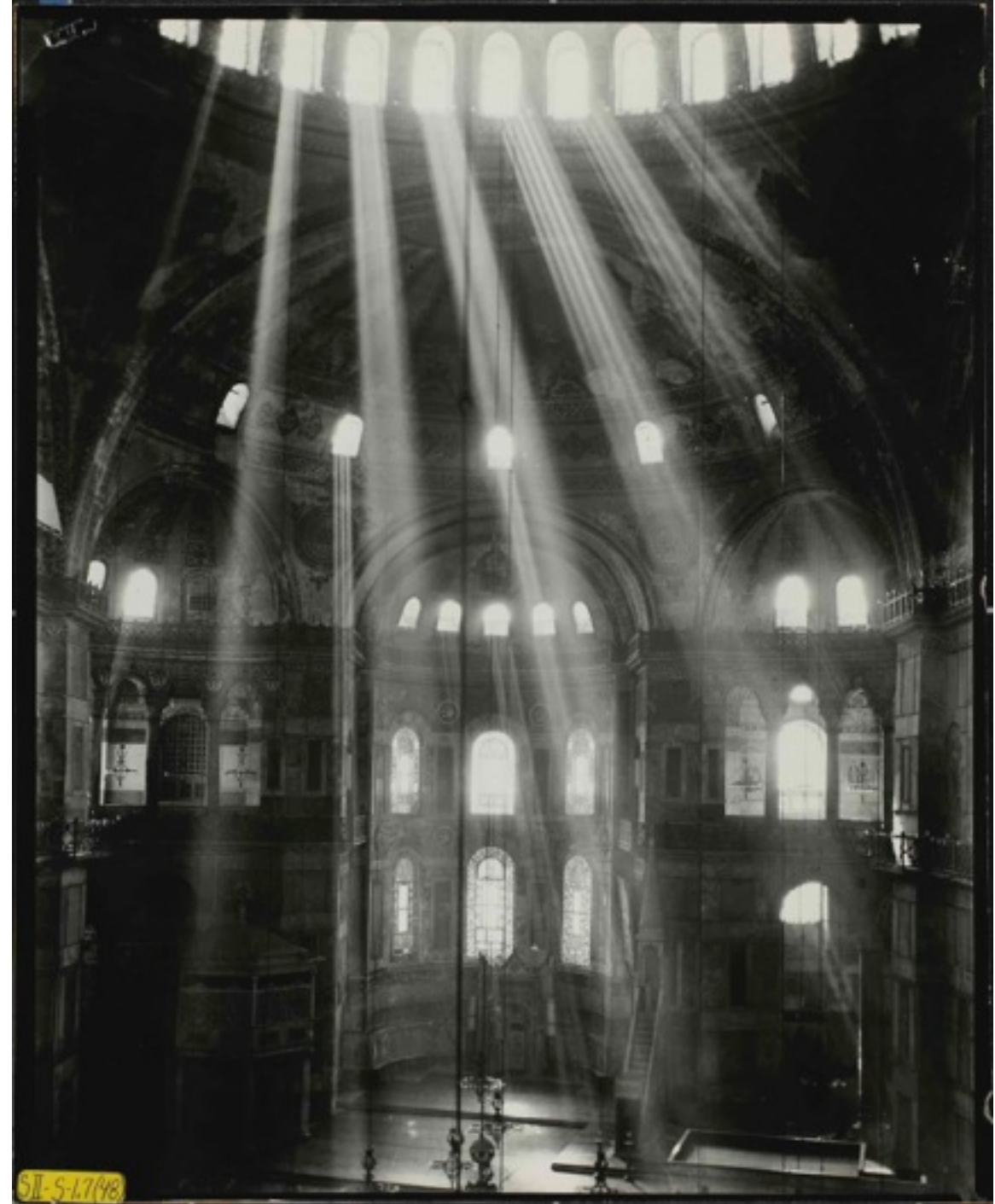
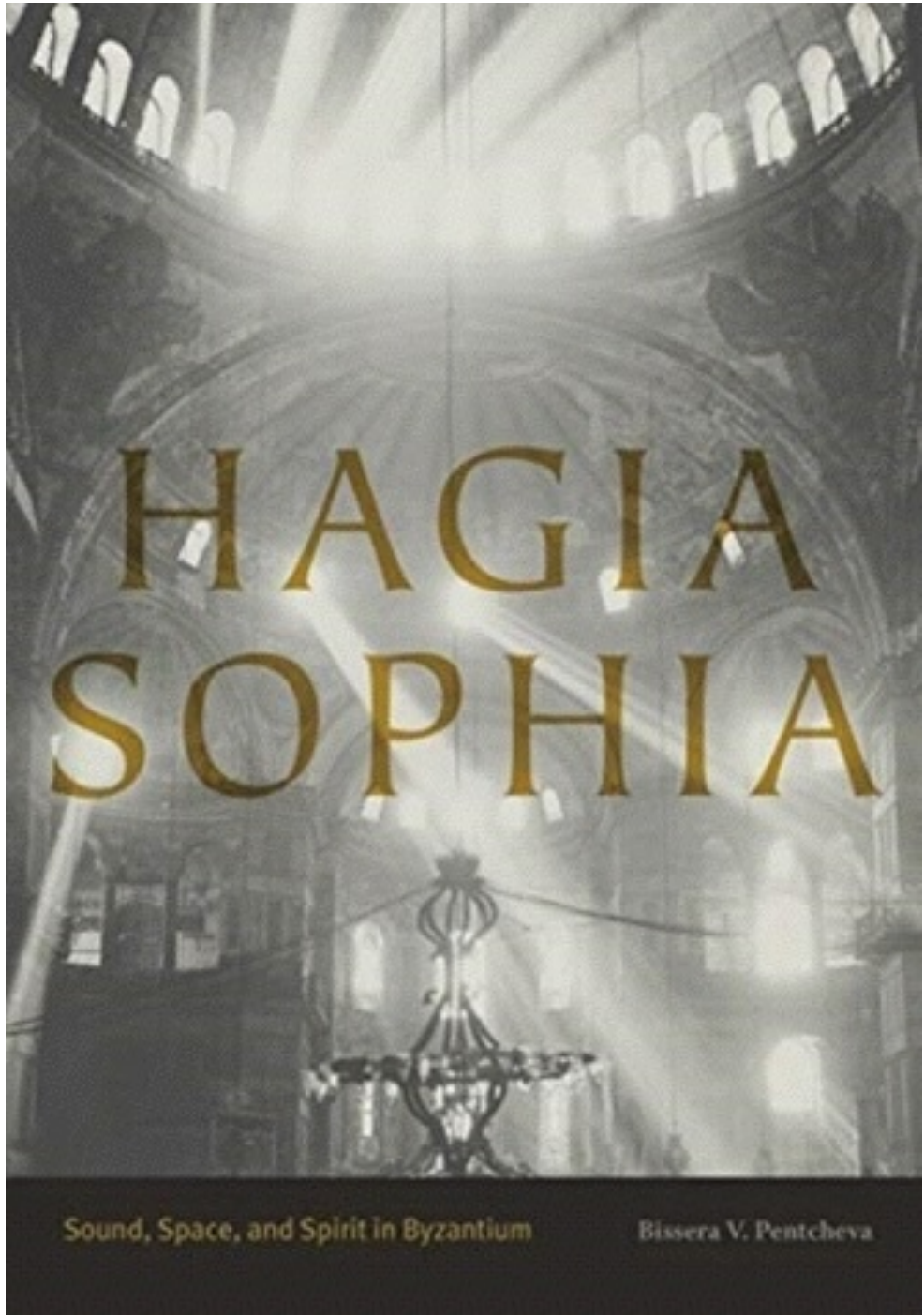

Koncept umenia schopného nielen predpokladať, ale i generovať a formovať zmeny v spoločnosti, je rozvíjaný aj v myšlienkovom prúde tzv. „špekulatívneho realizmu“:

„Bylo by to umění, které estetiku nepředpokládá, ani se k ní nevrací, ať už by to byla estetika jakkoliv minimální či plodná. Podmínkou a horizontem takového umění není to, že jej máme prociťovat, vágně oceňovat či luštit jeho smysl, jako je tomu u současného umění, jež pokaždé přitakává citlivosti diváka a jeho schopnosti úsudku. Je to umění racionálního vědění, lhostejné vůči estetické zkušenosti. „Vědění“ zde znamená, že pokud má být nějaká zkušenost zakoušena, nejenže je možné ji logicky koherentně formulovat a odůvodnit (dokonce i když jsou její výsledky historicky iracionální), ale také že může být **předmětem prediktivního a generativního uplatnění rozumu ve smyslu nových uspořádání hmoty, myšlení a zkušenosti.**“

Suhail Malik: To dá rozum: Proč (a jak) zničit současné umění

Hierotopia (*hieros* + *topos*), koncept rozvíjaný od roku 2002
Alexei Lidov

San Vincenzo al Volturno,
Benediktínsky kláštor,
Taliansko, 9. storočie

Zdroj: Ninth-century
Window Glass from the
Monastery of San Vincenzo
al Volturno, (Molise, Italy),
in 'Journal of Glass
Studies', 39 (1997), 33–41.

San Vincenzo al Volturno, Benediktínský kláštor, Taliansko

Socha Sv. Viery /
Sainte Foy,
Conques,
Francúzsko,
9.-10. storočie

Celoslovenská železničiarska svätá omša

30.4.2022 / 9:10
Každá detská historická železnica, stanica Čermel'

Hlavný celebrant
J. E. Mons. Andrej Imrich
emeritný biskup

**Doprava: Návoz historickým
autobusom z Hlavnej železničnej
stanice na detskú železnicu o 8:45**

PROGRAM

- 9:10 Požehnanie železnice
- stanica Čermel'
- 9:15 Odchod protokolárneho
pútnického vlaku - stanica
Čermel'
- 10:00 Sv. omša, požehnanie zvonu
a sochy sv. Kataríny - stanica
Alpinka
- 11:30 Možnosť občerstvenia
- 13:00 Odchod vlaku zo stanice Alpinka

Cestovné dobrovoľne!
Podujatie na voľnom priestranstve

INFORMÁCIE www.detskazeleznica.sk / kezeleznica@gmail.com

košice KIMEX ZSR